پرسش
آنچه می‌خواهید از بیمه و کار بدانید
یکشنبه ● ۱۵ بهمن ۱۳۹۶ ● شماره صد و چهل
ATIYEHNO

مشکلات بیمه‌ای خود را به ما بگویید

یکی از دغدغه‌ها و مشکلات سازمان‌های بیمه‌ای نداشتن آگاهی یا اطلاعات ناکافی کسانی است که از خدمات این سازمان‌ها استفاده می‌کنند. استفاده از مشاوره کارشناسان بهترین راه برای رفع این مشکل و صرفه‌جویی در هزینه و وقت است. «پرسش» جایی است که شما می‌توانید سوالات مرتبط با بیمه، حقوق و مقررات کار و همچنین مشکلاتی که احیانا در جریان مراجعه به شعب تامین اجتماعی با آن رو به‌رو شده‌اید را با مشاوران هفته‌نامه آتیه‌نو در میان بگذارید و پاسخ آن را در همین صفحه بخوانید.

کارشناس تامین اجتماعی توضیح می‌دهد

مستمری از کارافتادگی در چه شرایطی برقرار می‌شود؟

محمد حاجی‌بابایی
● کارشناس تامین اجتماعی ●

حمایت مستمر از بیمه‌شدگانی که در معرض خطرات و آسیب‌های جسمی و مالی قرار می‌گیرند، یکی از مهم‌ترین کارکردهای تامین اجتماعی است و بر همین اساس، پس از وقوع حادثه یا ابتلا به بیماری، با ارائه خدمات توانبخشی تلاش خواهد شد تا سلامت یا قابلیت‌های سودمند، به بیمه‌شده بازگردانده شود.

علی‌رغم تلاش‌های صورت‌گرفته، چنانچه بر اثر حادثه یا بیماری، قدرت بیمه‌شده برای ادامه کار کاهش پیدا کند و نتواند درآمد قبلی خود را کسب کند، سازمان تامین اجتماعی، فرد را تحت‌پوشش حمایت‌های ازکارافتادگی قرار می‌دهد. ازکارافتادگی -که جزء تعهدات پیش‌بینی‌شده در قوانین بیمه‌های اجتماعی، از جمله در قانون تامین اجتماعی بند «د» ماده ۳ قانون) است- در زمره تعهدات بلندمدت قرار دارد و از آنجا که بیماری‌ها و حوادث، به عنوان عوامل مهم در بروز ازکارافتادگی محسوب می‌شوند، با لحاظ میزان آسیب‌های جسمی و روحی واردشده به فرد، به انواع کلی، جزئی و غرامت مقطوع نقص‌عضو تقسیم می‌شود. هفته پیش، به تاریخ برقراری و پرداخت مستمری‌های ازکارافتادگی عادی و ناشی از کار پرداخته شد، در این شماره، به چند سوال دیگر در این خصوص پاسخ می‌دهیم.

■ با پنجاه سال سن و ۹ سال سابقه پرداخت حق‌بیمه، در کمیسیون بدوی و تجدیدنظر، با میزان بیش از ۶۶٪، ازکارافتاده کلی شده‌ام. ولی با توجه به تاریخی که در کمیسیون‌های مذکور به‌عنوان تاریخ شروع بیماری منجر به ازکارافتادگی بنده تعیین شده، به علت عدم احراز شرایط ماده ۷۵ قانون، مستمری ازکارافتادگی کلی برای اینجانب برقرار نشده است. با توجه به عدم توانایی جسمی جهت اشتغال و ادامه بیمه‌پردازی، تکلیف من چیست؟

قبل از پاسخ به این سوال، ابتدا به شرح مختصری از تعریف ماده ۷۵ قانون تامین اجتماعی می‌پردازیم: «بیمه‌شده‌ای که ظرف ده‌سال قبل از وقوع حادثه غیرناشی از کار یا ابتلا به بیماری (تاریخ شروع بیماری منجر به ازکارافتادگی) حداقل حق‌بیمه یک‌سال کار را -که متضمن حق‌بیمه نود روز کار ظرف یک‌سال قبل از وقوع حادثه یا بیماری منجر به ازکارافتادگی است- پرداخت کرده باشد، در صورت ازکارافتادگی، حق استفاده از مستمری ازکارافتادگی کلی غیر ناشی از کار ماهانه را خواهد داشت.» به زبان ساده‌تر، جهت برقراری مستمری ازکارافتادگی، دو شرط زیر به‌طور همزمان لازم است:

۱- دارابودن حداقل یک‌سال (۳۶۵ روز) سابقه پرداخت حق‌بیمه ظرف ده سال قبل از تاریخ حادثه یا شروع بیماری منجر به ازکارافتادگی.

۲- دارابودن حداقل نود روز سابقه پرداخت حق‌بیمه ظرف یک‌سال قبل از تاریخ حادثه یا شروع بیماری منجر به ازکارافتادگی.

بدیهی است چنانچه یکی از دو شرط فوق تحقق پیدا کند، امکان برقراری مستمری ازکارافتادگی کلی غیرناشی از کار، میسر نیست. ضمنا جهت برقراری مستمری ازکارافتادگی در اثر حادثه ناشی از کار، نیازی به احراز شرایط ماده ۷۵ قانون نیست و این نوع مستمری با دارابودن حتی یک روز سابقه، برابر مقررات برقرارشده و خسارت واردشده به تامین اجتماعی، با توجه به میزان تقصیر کارفرما در حادثه منجر به ازکارافتادگی بیمه‌شده، براساس ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی، از وی (کارفرما) مطالبه و وصول می‌شود. توضیح اینکه انواع سوابق موثر در احراز شرایط ماده ۷۵ قانون، در پاسخ سوال بعدی توضیح داده شده است.

اما پاسخ سوال بالا: بر اساس بخشنامه ۶۵ مستمری‌ها، بیمه‌شدگانی که دارای حداقل ده سال سابقه پرداخت حق‌بیمه بودند و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیون‌های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تامین اجتماعی، ازکارافتاده کلی شناخته شده، و حائز شرایط دریافت مستمری نشده‌اند (فاقد شرایط ماده ۷۵ قانون به شرح بالا بوده‌اند.) و سن مرد، کمتر از ۶۰ سال و سن زن، کمتر از ۵۵ سال است، مشمول دریافت مستمری بازنشستگی به نسبت سنوات پرداخت حق‌بیمه (بدون الزام به رعایت ماده ۱۱ قانون مبنی بر الزام به حداقل دستمزد رساندن مبلغ مستمری هر سال) خواهند بود. اما اگر میزان سابقه پرداخت حق‌بیمه افراد فوق، کمتر از ده سال باشد، متقاضیان دریافت مستمری می‌توانند با پرداخت حق‌بیمه سنوات کمتر از ده سال سهم بیمه‌شده و کارفرما (با نرخ ۳۳٪ حداقل دستمزد سال پرداخت مابه‌التفاوت) از مزایای بازنشستگی با ده سال سابقه (بدون الزام رعایت ماده ۱۱۱ قانون) بهره‌مند شوند. بنابراین شما می‌توانید با پرداخت حق‌بیمه کسری ده سال سابقه خود، به میزان یک‌سال (به مبلغ ۳۷۳۳۶۷۳۰=۳۰۹۹۷۷*۳۶۵*۳۳٪ ریال که در اینجا عدد ۳۰۹۹۷۷ حداقل دستمزد روزانه سال ۱۳۹۶ است.) با ده سال سابقه پرداخت حق‌بیمه (که ممکن است مستمری ماهانه آن از حداقل دستمزد ماهانه هر سال کمتر باشد.) بازنشسته شوید.

طبق قانون تامین اجتماعی، متقاضی از کارافتادگی باید ظرف ده‌سال قبل از وقوع حادثه غیرناشی از کار یا ابتلا به بیماری حداقل حق‌بیمه یک‌سال کار را پرداخت کرده باشد.

■ چه نوع سوابقی در احراز شرایط ماده ۷۵ قانون جهت برقراری مستمری ازکارافتادگی غیرناشی از کار موثر است؟

۱- سوابق اشتغال و پرداخت حق‌بیمه به واسطه اشتغال
۲- سوابق غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری
۳- سوابق ایام دریافت مقرری بیمه بیکاری
۴- سوابق مدت خدمت نظام وظیفه و حضور در جبهه بیمه‌شدگان
۵- کلیه سوابق منتقله از سایر صندوق‌ها پس از پرداخت مابه‌التفاوت
۶- پرداخت حق‌بیمه در قالب گروه‌های خاص بیمه‌ای
۷- سوابق پرداخت حق‌بیمه به صورت اختیاری
۸- بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد با نرخ حق‌بیمه ۲۰٪ (بیمه بازنشستگی، ازکارافتادگی کلی و فوت ۱۸٪- سهم بیمه‌شده + ۲٪ سهم دولت)
۹- سوابق بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد قبل از تاریخ ۱۳۷۴/۰۱/۰۱
۱۰- بیمه ایرانیان خارج از کشور با نرخ ۲۰٪ (بیمه بازنشستگی، ازکارافتادگی کلی و فوت ۱۸٪- سهم بیمه‌شده + ۲٪ سهم دولت)
۱۱- سوابق پرداخت حق‌بیمه بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو با نرخ ۱۴٪ در صورتی که مطابق ضوابط مقرر در بخش اول ماده ۳۶ آیین‌نامه اجرائی قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع‌دستی شناسه‌دار (کددار) به سابقه کامل تبدیل شود. در غیر این صورت، به نسبت ۵۰٪ سنوات پرداخت حق‌بیمه، ملاک عمل خواهد بود.

نکته دو - کلیه بیمه‌شدگان -اعم از اجباری، اختیاری، مشاغل آزاد و ...- که از آخرین پرداخت آنان بیش از سه ماه و یک روز سپری نشده باشد، می‌توانند با ارائه درخواست و پرداخت مابه‌التفاوت حق‌بیمه، نسبت به تبدیل سوابق قانون بیمه بازنشستگی، فوت و ازکارافتادگی بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو مصوب ۱۳۷۶/۰۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی با نرخ ۱۴٪ به سوابق کامل اقدام کنند.

ادامه از صفحه ۶

رفاه و تامین اجتماعی...

در مناطق شهری، شاخص فقر چندبعدی تا سال ۷۳ روند صعودی داشته و از ۰/۱۳۳۲ سال ۷۰ به ۰/۱۸۹۵ در سال ۷۳ رسیده است. بعد از کاهش در سال ۷۴، این شاخص تا سال ۸۷ روند یکنواختی را طی می‌کند. از سال ۸۸ به بعد، شاخص فقر، هرساله کاهش پیدا می‌کند و به ۰/۱۲۴۲ در سال ۹۳ می‌رسد که گویا به دلیل وضعیت رکود و تورمی اواخر دهه ۸۰ و شروع تحریم‌های بین‌المللی اوایل دهه کنونی، رخ داده و معمولا نیز حامیان رویکرد اقتصادی فقرزدایی آنها را شاهدی بر مدعای خود قرار می‌دهند. اما آیا این تحولات، تنها متغیرهای افزایش فقر در ایران بوده‌اند یا مولفه‌های دیگری هم در برداشت تفسیر متفاوت دو رویکرد اقتصادی و سیاستگذاری اجتماعی به مقوله فقر، نقش داشته‌اند؟ نگاهی به سهم و وزن دولت مرکزی در سه‌دهه اخیر، کلید پاسخ به این پرسش‌هاست. از یک نقطه نظر، هر دو گروه بر اندازه و حجم دولت تاکید می‌کنند؛ منتها با دو برداشت متفاوت. مطابق اطلاعات سال ۲۰۱۵ بانک جهانی، از وزن دولت‌های مرکزی در تولید ناخالص داخلی کشورها (G به GDP)، شاخص بزرگی دولت مرکزی در ایران، ۱۱ درصد است، درحالی که این نسبت در هلند، ۲۶ درصد، آمریکا ۱۶ درصد، اسپانیا ۲۰ درصد، آلمان ۱۹ درصد، ژاپن ۲۰ درصد است. جالب‌تر اینکه مطابق گزارش‌های بانک مرکزی، سهم دولت مرکزی از ۴۸ درصد سال ۵۵ به ۲۶ درصد کاهش پیدا کرده، درحالی که این نسبت در اکثر کشورهای توسعه‌یافته و حتی درحال توسعه، یا افزایش داشته یا دست‌کم ثابت مانده است. درواقع، ارتباط معناداری میان کاهش حجم و اندازه دولت، با موفقیت سیاست‌های فقرزدای ادعایی رویکرد اول، مشاهده نمی‌شود.

■ دولت دوازدهم و ماموریت وزارت رفاه

در موضوع فقر، دولت‌ها بیشتر متاثر از تسلط دیدگاه‌های اقتصادی بوده‌اند و تمام حواس‌شان را بر چابک‌سازی اندازه خود متمرکز کرده‌اند. از یک نگاه، این رویکرد حاصلی جز کمرنگی آرمان‌هایی همچون عدالت، برابری، گستردن چتر حمایتی، و افزایش انواع فقر و آسیب‌های اجتماعی نداشته است. با این حال، به نظر می‌رسد که دولت دوازدهم می‌خواهد این قاعده را برهم بزند و آن‌طور که گفته، فقر را تا سال ۱۴۰۰ ریشه‌کن کند. دولت مدعی است برنامه ششم توسعه و مشخصا بودجه ۹۷ را بر محور فقرزدایی تدوین کرده تا به هدف اصلی خود دست پیدا کند. حتی پیش‌تر و در ایام انتخابات، حسن روحانی، روی عدالت درآمدی و زدودن فقر از چهره کشور انگشت گذاشت و گفت که دستیابی به رشد، تنها با بهبود وضعیت اقشار کم‌درآمد و فقیر و توانمندی آنها با برنامه‌های حمایتی (فراتر از یارانه) ممکن می‌شود: «در پایان سال ۱۳۹۹ سطح متوسط معیشت ۱۰ میلیون فقیری که در فرآیند رشد اقتصادی به درآمد بالاتر نرسیده‌اند، در چارچوب نظام جامع تامین اجتماعی و برنامه‌های توانمندساز، به میزان پنج برابر وضع موجود ارتقا پیدا می‌کند.» موضوعی که حتی بعدها در دو مراسم تحلیف و تقدیم لایحه بودجه نیز بر زبان آورده شد. به هر روی، عادلانه‌ترکردن جامعه، ریشه‌کن کردن کامل فقر مطلق و ایجاد نظام جامع تامین اجتماعی، اولویت اول در حوزه اجتماعی است و در این میان، ماموریت اصلی به وزارت رفاه سپرده شده تا برنامه‌ای فقرزدا تدوین کند. وزارت رفاه نیز اعلام کرده که بعد از سه سال کار، چارچوب نظری و مفهومی مبارزه با فقر را ترسیم کرده است و راهبردشان، تفکیک اقشار و گروه‌ها و پیاده‌سازی مجموعه‌ای از سیاست‌های هدفمند برای ناتوان‌ها، با استفاده از شبکه‌ای یکپارچه از اطلاعات است؛ راهبردی که شاید اولین نشانه‌اش، حذف حدود ۳۲ میلیون یارانه‌بگیر باشد. با همه اینها، هنوز برای قضاوت درباره نتیجه‌بخش‌بودن برنامه‌های فقرزدای دولت زود است، نگاهی به رئوس برنامه‌ها و اولویت‌های دولت نشان می‌دهد که دولت، دست‌کم خود را از تعارض گفتمانی اسلاف خود رهانیده است. باید دید آیا دولت دوازدهم در عمل هم موفق می‌شود از پس فقر فراگیر برآید؟ یا اینکه این اراده نیز مشابه تجربه‌های گذشتگان، گرفتار بن‌بست‌های ساختاری و اجرایی که همه از آن می‌ترسند، می‌شود و راه به جایی نخواهد برد؟

شرح جدول شماره ۱۳۹

● طراح: حمیدرضا عبدالوند ●

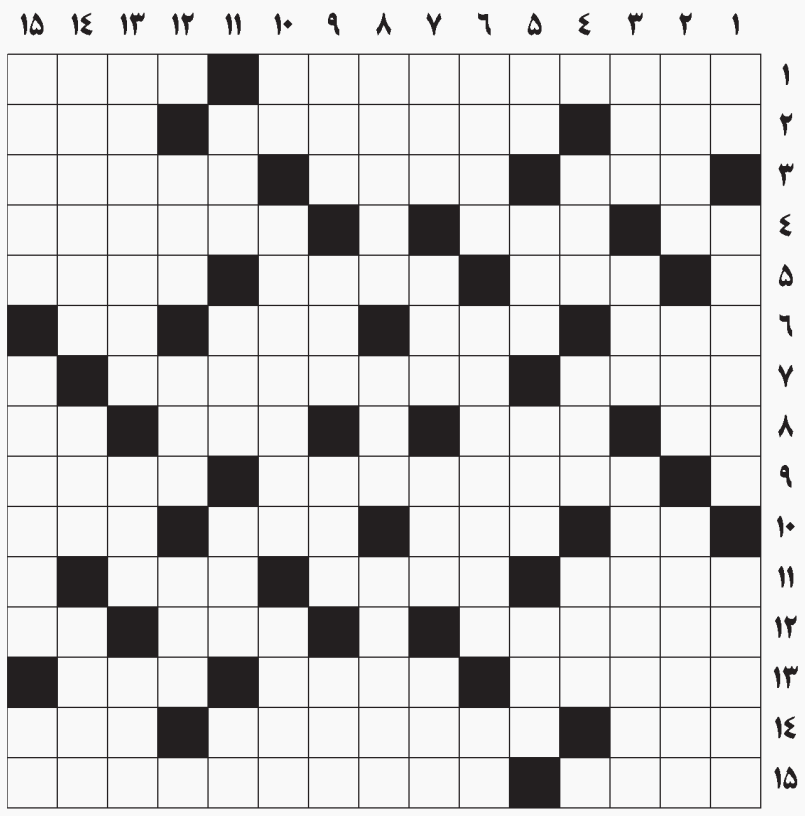

افقی

۱- داروهایی که تجویز بی‌رویه و مصرف خودسرانه آنها علاوه بر افزایش هزینه‌های نظام سلامت، منابع بیمه‌های درمانی را نیز هدر می‌دهد - خواهر
۲- پشم شتر - درواقع پول ضرب‌شده توسط حکومت است که می‌تواند به صورت سکه یا اسکناس باشد - وسیله اضافی
۳- یک‌چهارم - پنجره رو به حیاط - عالم مادی، طبیعت
۴- خوب نیست! - سپیده‌دم - استانی که بالاترین نرخ زنان سرپرست خانوار را دارد
۵- سنگدل - روش و طرز - شهر ژاپنی
۶- ۵۰۰ گله بارسا - بیرون‌زدن یکی از اندام‌های شکمی - نهاد و سرشت - رمق آخر
۷- بلندتر - از خیابان‌های قدیم اطراف تویخانه تهران و نام سابق خیابان اکباتان
۸- زادگاه زکریای رازی - محلی در مکه - از شهرهای مهم و بزرگ سومری‌ها - فیلمی از میلوش فورمن محصول ۱۹۷۹
۹- از کشورهای همسایه که بیشترین گردشگران سلامت را برای سفر به ایران دارد - از لوازم‌التحریر
۱۰- پیشوند شب و روز - کار و پیشه - از توابع قم - زندان مسعود سعد سلمان
۱۱- فرمانده سپاه ایران در اواخر زمان ساسانیان - بندگی - غول خیالی برف‌ها
۱۲- میزبان نخستین المپیاد ورزشی بانوان کارگر بازنشسته و مستمری‌بگیر و شهری در خوزستان - بهره - استان زیارتی
۱۳- راهروی سرپوشیده - پایتخت کشور تزارها - نرسیدن هوا به ریه‌ها
۱۴- از غول‌های انرژی اروپا - نامه‌دار - حشره‌ای خونخوار
۱۵- لاشه سنگ - ۹۵ درصد کسب‌وکارهای حوزه اتحادیه اروپا را شامل می‌شوند

عمودی
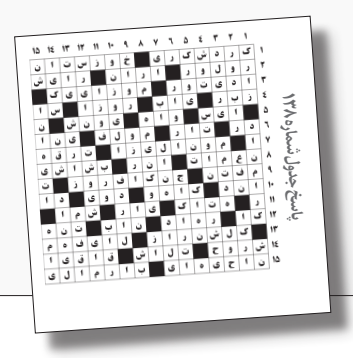
۱- آب روستایی - در نگرش مقاومتی در حوزه اجتماعی، جامعه را در قبال چنین ریسک‌هایی باید مصون‌سازی کرد - بانوی فرانسوی
۲- جنگ و پیکار - مخفیانه - دریاچه کانادا
۳- خاک - ظرف استوانه‌ای یا مخروطی دهان‌گشاد - از جمله کشورهایی که بهترین خدمات را برای سالمندان فراهم می‌کنند
۴- شبگرد - از انواع بیمه که شرکت بیمه در برابر دریافت حق‌بیمه مبلغ معینی در تاریخ مشخص یا پس از فوت شخص بیمه‌گذار بپردازد - پرداخت دین
۵- شهری در کرمان - دربغ - دریاچه آب شور نزدیک قم - سرب
۶- سمت چپ - خواستن ...است - حمله نظامی
۷- آشیانه پرنده - در تهران قدیم، قسمتی از خانه‌ها و محله‌ها، با آب مشک آنان مشروب می‌شد - گیاه جالیز - مس کننده
۸- خوردن ضربه بر سر - موافقت‌نامه عمومی تعرفه‌ها و تجارت که در سال ۱۹۴۷ در ژنو به امضا رسیده است - بی‌دلیل
۹- یک نفر - اجازه - تمدنی باستانی در حوزه دجله و فرات - تنبل جالیز
۱۰- ویتامین انعقادی - محل‌هایی در قدیم که آب شرب رهگذران را تامین می‌کرد - آبکش
۱۱- نوعی خواهر و برادر - مشهورترین موشک ضدتانک - بازیگر مقابل جان تراولتا در فیلم تغییر چهره - راه بی‌پایان!
۱۲- آب شفابخش ایران - تنه درخت - مزه ناگوار
۱۳- سالی که بحران بزرگ اقتصادی جهان رخ داد و میلیون‌ها کارگر در جهان بیکار شدند - هنری - شکستن یا از میان بردن یک تصمیم یا پیمان
۱۴- نیاکان - از انجیل‌ها - کینه‌توز
۱۵- به تنهایی - از سه پیشران اصلی اقتصاد ایران در جبهه اشتغال‌زایی - آب‌بند